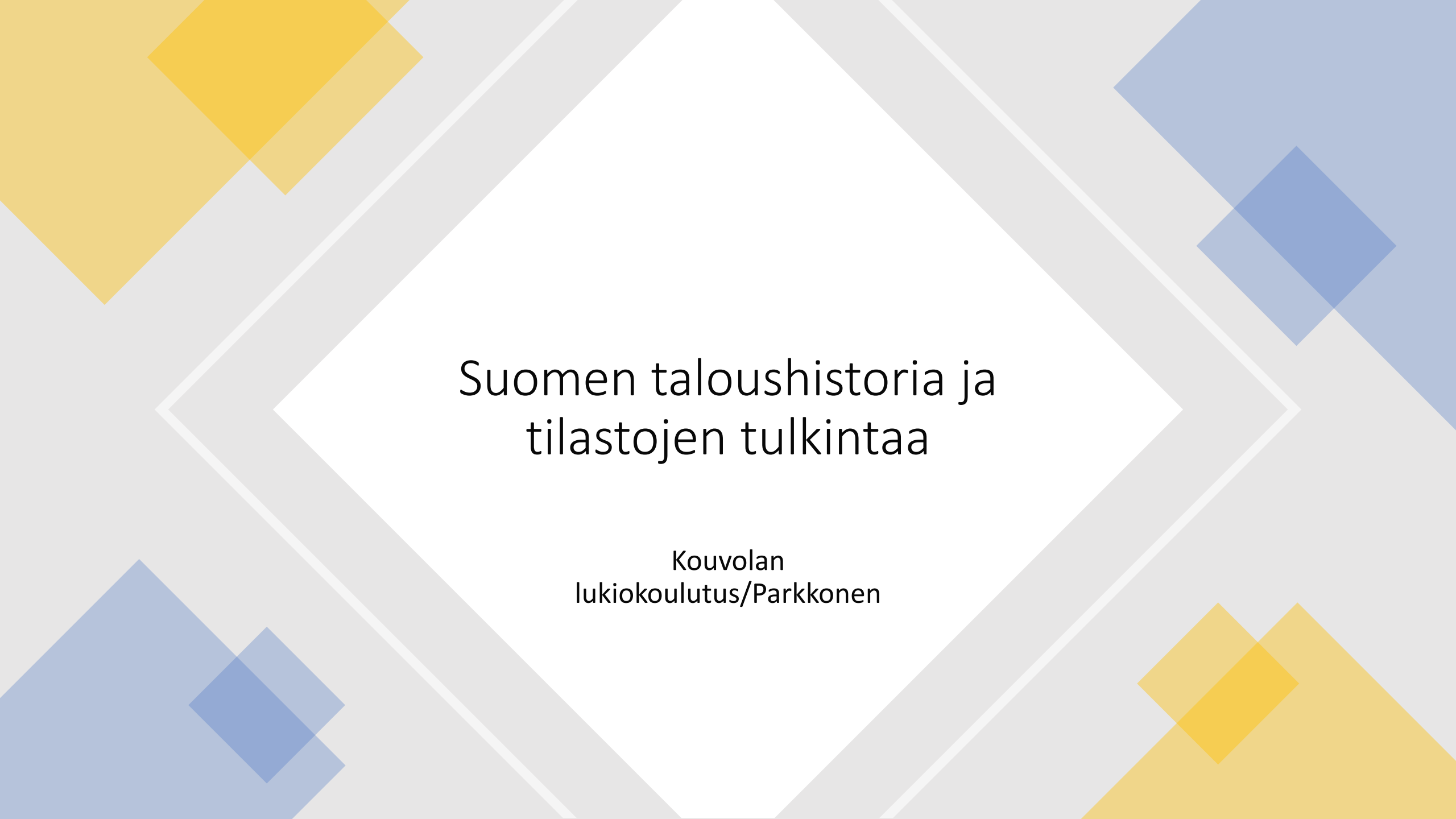
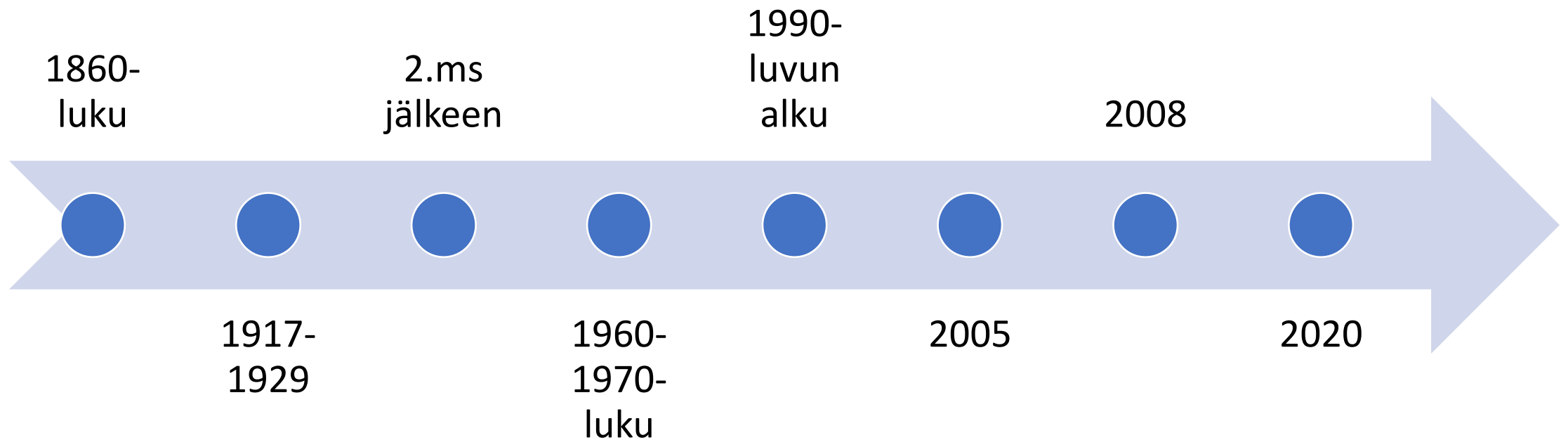

Suomen taloushistoria ja tilastojen tulkintaa

Kouvola
lukiokoulutus/Parkkonen

Taloushistorian käännekohtat:

- **1860-luku - > yhteiskunnalliset uudistukset, taloudellinen liberalismi**

- maatalouden murros -> vilja->karja, koneistuminen, metsien arvonnousu
- Sahat ja puunjalostusteollisuus
- pankkitoiminta, osakeyhtiöt, elinkeinovapaus, maakaupan salliminen.

- **1917-1929 itsenäistymisestä lamaan**

- 1917 itsenäistyminen: taloussuhteet Venäjään huonot
- 1918 ja 1922 Torpparilaki ja Lex Kallio maanhankintalait (+pienilat)
- 1920-luvulla Euroopan jälleenrakennus (+saha- ja metsäteollisuus)
- 1929 lama = Suomessa suurtyöttömyys (sahatavara ei mene kaupaksi)

- 2ms. jälk. => siirtoväen asutus, maanhankintalait (pienilat), sotakorvaukset (**metalliteollisuuden nousu**)

- **1960-1970 –luvut nopea rakennemuutos => kaupungistuminen, teollistuminen kiihtyy, tuottavuuden kasvu.**

- **Metsä ja metalliteollisuus vahvoja, palvelualojen nousu.**
- **Idänkauppa: bilateraalin kauppa, erityisesti konepaja- ja metalliteollisuus**
- **EFTA 1961 ja EEC 1973**
- **1973 öljykriisi – OPEC hintojen nousu** vastatoimena Yhdysvaltojen politiikalle

- **1990-luvun alun lama**

- Lamaa edelsi vahva talouskasvu 1980-luvulla: rahoitusmarkkinoiden vapauttaminen, asuntokupla, pörssikupla.
- **Yritysten vaikeudet** alkoivat, kun **VIENTIKYSYNTÄ LASKI** (idänkauppa, länsikauppa), vientiyritysten vaikeudet levisivät kotimarkkinoilla toimiviin yrityksiin.
- **Rahoitusmarkkinoiden kriisi** => markan devalvaatio yllätti erityisesti valuuttavelkoja ottaneet -> maksuvaikeudet, konkurssit, ylivelkaantuminen => pankkikriisi (pankkien luottotappiot) -> valtion pankkituki
- **Kotitalouksien talousvaikeudet** -> työttömyys ”räjähti käsiin”, 16%, 500 000 työtöntä -> asuntovelallisten vaikeudet -> pakkohuutokaupat => kulutuskysynnän raju lasku => yritysten vaikeudet syvenivät
- **Valtion talousvaikeudet** -> verotulojen lasku, kustannusten nousu (tuet ja palvelut), valtion velan raju kasvu
- **Suomen koko kansantalous kärsi -> Bruttokansantuotteet raju lasku useiden vuosien ajan => talouden synkät vuodet**
- **Nousu alkoi Nokian matkapuhelinbisneksen myötä 1993**

Maatalousyhteiskunnasta
jälkiteolliseksi
palveluyhteiskunnaksi 100
vuodessa:

Tilastollisen analyysin perusteet

1. OTSIKKO ja ASTEIKOT

Kirjoita otsikko, ajoitus ja lähde vastaukseesi.

Kirjoita asteikoista, jos tarpeen.

Absoluuttinen/suhteellinen

Arvioi tarvittaessa lähteen luotettavuutta

2. TRENDI ELI YLEISKUVA

Mitkä ovat tilaston/taulukon yleislinjat?

Käytä täsmällisiä ilmaisuja, poimi faktoja.

Selitä kokonaisuuksia – älä jätä kesken.

3. YKSILÖI POIKKEAMAT

Poimi merkittävimmät poikkeamat

Vertaile, jos mahdollista

Mitä yhteiskunnassa on tapahtunut ko. ajankohtana

-> kytke

4. Johtopäätökset

Mitä tilasto kertoo?

Miten kytken tosiasioihin?

Elinkeinorakenteen muutos Suomessa

- Elinkeinot Suomessa: alkutuotanto, jalostus, palvelut.
- Millä aloilla ihmiset työskentelevät? Oppikirja kpl 24 s. 169.
 - Suuri murros 1960: maaseudulta kaupunkielinkeinoihin
 - Suuri muuttoliike kaupunkeihin ja Ruotsiin
 - Metsä- ja metalliteollisuudesta teknologiateollisuuteen 1990-luvulla: Nokia
- 2000-luvun alussa:
 - Tärkeimmät teollisuudenalat: metsä-, paperi-, elektroniikka- ja metalliteollisuus.
 - 2010-luvulla: alkutuotanto 3%, palvelut 70%, jalostus (teollisuus ja rakentaminen) n.25%.
- 2010-luvulla:
 - -paikallista ja kansainvälistä palvelutuotantoa
 - -Globalisaation murros: elektroniikkateollisuus, hienopaperiteollisuus.
 - www.sitra.fi/teollisuudentulevaisuus

Tutkitaan kuviota s. 169.

- Havainnollistaa selkeästi lukutietoja, tarkkoja lukuja voi olla hankala selvittää tarkasti.
- Yksinkertaistaa pitkän ja vaikeaselkoisen sarjan.
- Antaa nopean yleiskuvan (nousu/lasku, muuttuuko selvästi, pysyykö ennallaan)
- Ei ole tarkoitus toistaa vuosittain lukuja = keskity tietojen muutokseen.
- Hyvässä kuvion tulkinnessa opiskelija osaa luoda yleiskuvan, kertoa olennaisista yksityiskohdista (kuvailla kehitystä) sekä kertoa johtopäätöksiä
- Kuvion tulkinnessa on huomioitava AJANJAKSO ja pohdittava, mitä yhteiskunnassa tapahtui ko. aikana. Onko muutos lyhyt aikaväli/pitkä?

Esim. seuraavasti:

- Kuvio kuvaa muutosta 1860-luvulta 2010-luvulle koskien palveluiden, jalostuksen ja alkutuotannon osuutta bruttokansantuotteesta teollistumisen alkuaajoista nykyajan palveluyhteiskuntaan...
- - ”Jos vertaan... ”
- - ”Vuonna 1860 maatalouden osuus... Vuonna 2010 sen osuus... Jos puolestaan tarkastellaan palveluita, niin...”
- ”Samaan aikaan kun maatalouden osuus vähenee, palveluiden osuus bruttokansantuotteesta suurenee lähes samaa tahtia....”
- ”Teollisuuden osuus tarkasteluajankohtana pysyy melko tasaisena, mutta 1950-luvulta lähtien sen osuus nousee...Syynä tähän on...”

Tulkitse kuvaaja s. 170

- Kuvio kuvaa kotitalouksien menojen muutosta 1900-luvulta 2010-luvulle. Muuttujina on....
- ”Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien osuus kulutuksesta on vaihdellut eniten: sen osuus on laskenut...Kehityksen voi selittää....minkä selittää....”
- ”Asumisen osuus on kasvanut varsinkin 1990-luvun jälkeen.. kun taas...”
- ”Kulttuurin ja vapaa-ajan osuus on kasvanut varsinkin 1970-luvulta lähtien, mikä johtuu....”